

بررسی نقش دانش بومی در حفاظت از منابع طبیعی

سیده هاجر موسوی^۱، مجتبی نظری^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه زنجان، ^۲ دانشجوی ارشد رشته ترویج و آموزش

کشاورزی، دانشگاه زنجان، ^۳ دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه زنجان

m.nazari@znu.ac.ir

تجربه‌های چندین ساله در زمینه حفاظت از منابع طبیعی نشان داده‌است که استفاده از دانش آکادمیک به تنهایی در حفاظت از منابع طبیعی کافی و راه گشا نبوده‌است. به نظر می‌رسد در کنار دانش آکادمیک، بهره‌گرفتن از دانش بومی و سنتی مردمان هر منطقه می‌تواند در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و رسیدن به توسعه پایدار مفید واقع شود. مساله‌ای که در این زمینه وجود دارد، این است که نقش و جایگاه دانش بومی در حفاظت از منابع طبیعی به خوبی تبیین نشده است. لذا این مقاله با هدف بررسی و تبیین نقش دانش بومی در حفاظت از منابع طبیعی تدوین شده‌است. در این مقاله از روش مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی آنلاین و آفلاین استفاده شده‌است. نتایج نشان می‌دهد که دانش بومی می‌تواند نقش و تاثیر گسترده‌ای در حفاظت از منابع طبیعی داشته باشد. با استفاده از دانش بومی هر منطقه می‌توان با بلایای طبیعی منطقه مقابله نمود و با استفاده از روش‌هایی چون قرق مراتع، استفاده از مالچ، آبیاری کوزه‌ای، رویه‌های بومی ذخیره و استفاده بهینه از منابع آبی و رویه‌های بومی مدیریت نیاز آبی در درختان در حفظ منابع طبیعی و کاهش آسیب‌های وارده کوشید. همچنین نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد، حفظ باورها، ارزش‌ها و فرهنگ مردم یک منطقه توسط خود مردم و با کمک دولت، می‌تواند در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و دست یافتن به توسعه پایدار نقش بسزایی داشته باشد.

واژه های کلیدی: دانش بومی، منابع طبیعی، توسعه پایدار، دانش سنتی